

Олійник Валентина Дем'янівна,
*кандидат географічних наук, доцент кафедри
готельно-ресторанного та туристичного бізнесу,
Міжнародний університет,
м. Одеса, Україна*

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В КОНТЕКСТІ СТАЛОСТІ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НА ПРИКЛАДІ США

У сучасних умовах глобалізації туризм посідає одне з провідних місць серед галузей світової економіки, відіграючи ключову роль у соціально-економічному, культурному та екологічному розвитку держав. Туристична індустрія Сполучених Штатів Америки (США) є однією з найпотужніших у світі, адже країна входить до лідерів за кількістю міжнародних відвідувачів, доходами від туризму та рівнем розвитку інфраструктури. Розвинена система транспортного сполучення, висока якість сервісу, різноманіття природних та культурних ресурсів, а також ефективна державна політика у сфері туризму забезпечують Сполученим Штатам стабільні позиції на світовому туристичному ринку.

Економічна роль туризму у США проявляється в його значному внеску у формування валового внутрішнього продукту (ВВП), створенні мільйонів робочих місць, збільшенні валютних надходжень до державного бюджету та стимулюванні розвитку суміжних галузей — транспорту, будівництва, торгівлі, готельно-ресторанного господарства, розваг і сфери послуг. Туристична діяльність у США сприяє формуванню сучасної інфраструктури — міжнародних аеропортів, мережі швидкісних автошляхів, готелів різних категорій, туристичних інформаційних центрів та рекреаційних зон, що підвищує

комфортність проживання не лише для туристів, але й для місцевого населення.

Соціальний ефект туризму в США проявляється у створенні робочих місць, зниженні безробіття та розвитку малого бізнесу, особливо у регіонах із слабкою промисловістю. Туризм сприяє збереженню культурної спадщини, популяризації американської культури та зміцненню міжнародного іміджу країни. Ефективний розвиток галузі забезпечується державною підтримкою, удосконаленням законодавства, залученням інвестицій і впровадженням цифрових технологій та онлайн-сервісів.

1. Особливості розвитку туристичного ринку Сполучених Штатів Америки

США є однією з провідних туристичних держав світу, яка відіграє ключову роль у формуванні глобальних туристичних потоків. Країна розташована у Північній Америці, займає площу понад 9,8 млн км² і простягається через кілька природно-кліматичних зон — від арктичної на Алясці до субтропічної у Флориді та Гаваях. Таке природне різноманіття створює сприятливі умови для розвитку широкого спектра видів туризму — від пляжного та гірськолижного до екологічного, пригродницького, ділового й освітнього.

Природно-рекреаційні ресурси США надзвичайно багаті. До найвідоміших туристичних об'єктів належать:

- Національний парк Йеллоустоун — перший у світі національний парк, заснований у 1872 році. Розташований на території трьох штатів США: Вайомінг (основна частина), Монтана та Айдахо. Є об'єктом Світової спадщини ЮНЕСКО і має виняткове природне значення. Площа парку становить близько 8 983 км². Йеллоустоун розміщений на Йеллоустоунському плато на висоті приблизно 2 400 м над рівнем моря. Йеллоустоун є одним із найактивніших вулканічних районів світу. В основі парку лежить супервулкан Йеллоустоун, кальдера якого утворилася внаслідок потужних вивержень у далекому геологічному минулому. В результаті утворились

унікальні геотермальні об'єкти: понад 10 000 геотермальних форм: близько половини всіх гейзерів світу гейзер Олд-Фейтфул (Old Faithful) — відомий регулярними виверженнями, гарячі джерела, фумароли, грязьові котли. Відомі у парку і вулканічні плато й лавові поля, гірські хребти та долини, Йеллоустоунський каньйон, Йеллоустоунське озеро — одне з найбільших високогірних озер Північної Америки, водоспади: Верхній і Нижній. Парк є витоком кількох великих річок: Йеллоустоун, Снейк, Медісон. Води багаті мінералами завдяки вулканічному походженню території. Рослинність представлена переважно: хвойними лісами (сосна скручена, ялина), гірськими луками. Йеллоустоун — один із небагатьох регіонів США, де збереглися майже всі великі ссавці Північної Америки: бізон американський (найбільша дика популяція), вовк сірий, гризли та чорний ведмідь, лось, олень, вилоріг, койот.

Парк відіграє ключову роль у збереженні природних екосистем, підтриманні природних трофічних ланцюгів, наукових дослідженнях вулканізму та біології. Щороку парк відвідують мільйони туристів. Основні види діяльності: екскурсії до гейзерів, піші походи, спостереження за дикими тваринами, зимові види спорту та зимові маршрути. Національний парк Йеллоустоун — унікальний природний комплекс світового масштабу, який поєднує активні геотермальні процеси, багату флору й фауну та виняткову наукову цінність.

- Гранд-Каньйон. Великий каньйон, відомий як Гранд-Каньйон, розкинувся на плато Колорадо в Арізоні, США, і є одним із найглибших природних утворень на планеті з глибиною до 1800 метрів. Ця грандіозна ущелина, вирізана річкою Колорадо протягом мільйонів років, поєднує в собі шари геологічної історії Землі, від давніх порід віком до 2 млрд. років до сучасних екосистем, і приваблює мільйони туристів щороку завдяки своїм унікальним краєвидам та можливостям для пригод. Історія Гранд-Каньйону тісно пов'язана з корінними народами, такими як хопі та навахо, для яких це місце має сакральне значення, а європейські дослідники відкрили його в 16 ст., перетворивши на національний

парк у 1919 році. Туризм тут розвинений, з маршрутами для піших прогулянок, рафтингу та спостереження за дикою природою, але вимагає обережності через суворі умови, особливо в 2025 році з урахуванням кліматичних змін.

Гранд-Каньйон включають має статус об'єкта Світової спадщини ЮНЕСКО, різноманітну флору та фауну, а також наукові відкриття, що розкривають еволюцію континенту. Гранд-Каньйон простягається на 446 км, сягаючи ширини до 29 кілометрів і глибини понад 1800 метрів. У 2025 році, з урахуванням даних Національної паркової служби США, каньйон відвідують понад 6 млн туристів.

- Йосемітський національний парк, — один із найвідоміших і найстаріших національних парків США, розташований у штаті Каліфорнія, у межах гірської системи Сьєрра-Невада. Заснований у 1890 році, парк є об'єктом Світової спадщини ЮНЕСКО. Парк займає площу близько 3 080 км². Основну частину території складають високогірні ландшафти з середніми висотами від 600 до 4 000 м над рівнем моря. Найвища точка — гора Лайєлл (Mount Lyell), 3 997 м. Йосеміт відомий унікальними формами рельєфу, сформованими внаслідок льодовикової ерозії: Йосемітська долина — глибока льодовикова долина з крутими гранітними стінами, Ель-Капітан — один із найбільших у світі гранітних монолітів (понад 900 м), Хаф-Доум (Half Dome) — символ парку, напівкупольна гранітна вершина, Водоспади: Йосемітський водоспад (739 м — один із найвищих у Північній Америці), Брайдалвейл, Вернал і Невада. На території парку протікають численні річки та струмки, головна з яких — річка Мерсед. Тут розташовані також: льодовикові озера, водоспади, що живляться талою водою зі снігів Сьєрра-Невади. Йосеміт вирізняється вертикальною поясністю рослинності: дубові та соснові ліси у нижніх частинах, хвойні ліси (ялиця, сосна Джеффри), гігантські секвої (гай Маріпоса — один із найбільших у США), альпійські луки на великих висотах. Фауна парку включає понад 400 видів тварин.

Парк має велике значення для: збереження унікальних ландшафтів Сьєрра-Невади, охорони рідкісних видів рослин і тварин, наукових досліджень та екологічної освіти, Близько 95 % території є зоною дикої природи, де заборонена господарська діяльність. Йосеміт щороку відвідують мільйони туристів. Основні види діяльності: пішохідний туризм і альпінізм, спостереження за природою, фототуризм, відпочинок. Йосемітський національний парк — це унікальний природний комплекс світового значення, який поєднує величні гірські ландшафти, багаті екосистеми та високий рівень природоохоронної цінності.

- Ніагарський водоспад — це комплекс із трьох водоспадів: «Підкова», «Американський» та «Фата», розташований на кордоні США і Канади на річці Ніагара. Він відомий не стільки високою (до 57 м), скільки величезним обсягом води, що падає (понад 3160 т щосекунди), потужним потоком (90 % через канадську «Підкову») та утворенням постійного туману і веселок. Це популярна туристична пам'ятка, що використовується для виробництва гідроенергії.

- Велике Солоне озеро — це найбільше солоне озеро Північної Америки, розташоване у штаті Юта, США, яке не має стоку в океан, є частиною Великого Басейну. Воно характеризується високою солоністю (від 137 до 300 ‰), мінливістю площі (2500–6000 км²), невеликою середньою глибиною (4,5–7,5 м, найбільша 15 м) та багатими запасами солей (кухонної та глауберової), навколо якого розташовані міста Солт-Лейк-Сіті та Огден. Тут знаходиться відома інсталяція Роберта Смітсона «Спіральна дамба».

- Також Аляска, Скалисті гори та численні природні заповідники. Система національних парків, яка налічує понад 400 об'єктів, є зразком ефективного поєднання екологічного туризму та охорони природи. Високий рівень розвитку екотуризму, кемпінгової культури, туристичних маршрутів і готельних мереж у заповідних зонах забезпечує стабільне зростання потоку внутрішніх і міжнародних туристів.

Культурно-історична спадщина США поєднує пам'ятки колоніальної епохи, архітектурні символи незалежності, індустріальні об'єкти, музеї світового рівня та сучасні культурні центри. Серед них — Статуя Свободи, Білий дім, Національний музей природознавства у Вашингтоні, Метрополітен-музей у Нью-Йорку, музей Гетті у Лос-Анджелесі тощо. Розвинений культурний туризм доповнюється активним розвитком подієвого (event) туризму: фестивалі музики, кіно, спорту, мистецтва та гастрономії приваблюють мільйони відвідувачів щороку.

Туризм у США представлений надзвичайною різноманітністю напрямів:

— діловим та івент-індустрією — це величезний, різноманітний і висококонкурентний ринок, що включає конференції, виставки (MICE), корпоративні події та розваги, з високим рівнем професіоналізму, великими бюджетами та потребою глибокого розуміння місцевих правил і регуляцій штатів, де працюють профспілки та є специфічні вимоги. До пандемії COVID-19 діловий туризм та івент-індустрія приносила економіці США близько 1 трильйона доларів. Проте, організація таких заходів вимагає раннього планування та знання нюансів конкретного міста / штату. Менеджери, координатори індустрії мають високий рівень освіти (67 % мають вищу). Найбільш затребуваними є заходи в медичній галузі (Healthcare), IT, фінанси, технології, розваги, кіберспорт. Основні локації: Нью-Йорк (Jacob K. Javits Center), Лас-Вегас (LVCC), Орlando (ORCC), Лос-Анджелес, Чикаго. Заходи: конференції (ASPN, ASHRAE, DistribuTech), виставки (CES, IECSC), кіберспортивні турніри (Intel Extreme Masters);

— екологічним, який є надзвичайно популярним в країні, що базується на величезній мережі Національних парків (Єллоустоун, Йосеміті, Гранд Каньйон) та заповідників, пропонуючи активності від спостереження за дикою природою (бізони, ведмеді) та походів до вивчення унікальних екосистем, від Аляски до Гавайських вулканів, з акцентом на мінімізацію впливу та підтримку місцевих громад;

— культурно-пізнавальним, який надзвичайно різноманітний в країні, спостерігається в різних DESTИНАЦІЯХ таких як мегаполіси (Нью-Йорк, Вашингтон, Лос-Анджелес, Чикаго) з їхніми музеями (Смітсонівський), історичними пам'ятками (Статуя Свободи, Голлівуд, Капітолій), так і природними (Гранд Каньйон, Йеллоустоун, Йосеміті), а також унікальні культурні центри (Новий Орлеан), фестивалі та тематичні парки. Даний вид туризму об'єднує історію, мистецтво, природу та сучасну культуру, пропонуючи маршрути для будь-якого віку та інтересів, від історичних місць Східного узбережжя до розваг Флориди та Каліфорнії;

— освітнім, який характеризується поєднанням вивчення мови та культури з розвагами та екскурсіями, що включає літні та зимові мовні табори, підготовку до вступу в американські ВНЗ, ІТ-стажування та знайомство з потужною освітньою системою, пропонуючи студентам як короткострокові програми, так і можливості для повноцінного навчання, знайомство з технологічними гігантами та отримання престижних дипломів.

Також користуються популярністю розважальний, медичний та пляжний туризм. Особливо активно розвиваються урбаністичний туризм (Нью-Йорк, Лос-Анджелес, Чикаго, Лас-Вегас, Майамі), еко-туризм (національні парки), молодіжний туризм і індустрія розваг, зосереджена навколо таких об'єктів, як Disneyland, Universal Studios, Las Vegas Strip. Завдяки високій якості обслуговування, сучасній інфраструктурі та розгалуженій транспортній мережі туристичні подорожі по США є зручними та комфортними.

США — одна з країн із найрозвиненішою туристичною інфраструктурою у світі. Тут діють тисячі готелів, сучасні міжнародні аеропорти, швидкісні автостради та зручні внутрішні авіасполучення. Громадський транспорт і прокат авто працюють ефективно, у багатьох містах є туристичні центри. Країна активно впроваджує цифрові технології в туризм: онлайн-бронювання, електронні квитки, мобільні додатки, віртуальні тури та системи на основі штучного інтелекту.

Економічна роль туризму у США є надзвичайно важливою. Галузь забезпечує мільйони робочих місць і формує значну частку валового внутрішнього продукту. Щороку доходи від туризму сягають сотень мільярдів доларів, а країна стабільно посідає провідні позиції у світі за рівнем витрат міжнародних туристів.

Сприятливими факторами розвитку туристичного ринку США є стабільна політична система, високий рівень безпеки, розвинене правове регулювання галузі та державна підтримка. Значну роль у просуванні американського туризму на світовому ринку відіграє Національна туристична організація Brand USA.

Водночас галузь стикається з низкою викликів: підвищення вартості подорожей, екологічні обмеження у національних парках, сезонні коливання попиту та необхідність адаптації до глобальних тенденцій сталого й цифрового туризму.

Отже, США мають розвинений туристичний ринок і залишаються одним із найпривабливіших напрямів у світі завдяки поєднанню природи, культури та інновацій.

2. Державне регулювання у сфері туризму Сполучених Штатів Америки

Державне регулювання туристичної сфери у Сполучених Штатах Америки (США) ґрунтується на принципах децентралізації, партнерства між державою та приватним сектором, а також стратегічного розвитку туризму як важливої складової національної економіки. Основною метою державної політики у цій сфері є забезпечення сталого розвитку туристичної індустрії, підвищення конкурентоспроможності країни на світовому ринку, збереження природних і культурних ресурсів, а також формування позитивного міжнародного іміджу США.

Управління туристичною діяльністю у США має багаторівневу структуру. На федеральному рівні головним координатором є Національна туристична організація Brand USA, створена за ініціатииви Конгресу у 2010 році. Її основним завданням є просування

Сполучених Штатів як привабливого туристичного напрямку, розроблення маркетингових стратегій, участь у міжнародних виставках, реалізація рекламних кампаній та стимулювання міжнародних прибуттів. Діяльність організації фінансується за рахунок поєднання державних коштів і внесків приватного бізнесу, що забезпечує ефективну модель державно-приватного партнерства.

Крім того, на федеральному рівні важливу роль відіграють такі структури, як Міністерство торгівлі США (U.S. Department of Commerce), до складу якого входить Національне управління з питань туризму та подорожей (National Travel and Tourism Office — NTTO). Цей орган відповідає за статистичний облік туристичних потоків, аналіз ринкових тенденцій, формування державної політики у сфері міжнародного туризму та розроблення стратегічних планів розвитку галузі.

На рівні окремих штатів функціонують власні туристичні департаменти або агентства, які займаються розробленням регіональних програм розвитку, просування місцевих туристичних продуктів, ліцензування діяльності туристичних підприємств і підтримкою малого та середнього бізнесу в індустрії гостинності. Наприклад, Visit California, Discover Puerto Rico, Florida Tourism Board та інші організації проводять масштабні маркетингові кампанії, спрямовані на залучення туристів як із США, так і з-за кордону.

Особливу увагу держава приділяє регулюванню якості туристичних послуг. У країні діють стандарти, що визначають вимоги до готельного бізнесу, транспортних компаній, туристичних операторів та інших учасників ринку. Водночас велика роль відведена приватним асоціаціям і професійним об'єднанням, які встановлюють добровільні стандарти, проводять сертифікацію та навчання персоналу, сприяють підвищенню рівня обслуговування.

Значне місце у державній політиці США займає екологічне регулювання туризму, спрямоване на збереження природних ресурсів і захист національних парків. У межах діяльності Національної служби парків (National Park Service) реалізуються програми

з охорони довкілля, управління туристичними потоками та впровадження концепції сталого туризму.

Міжнародне співробітництво є ще одним важливим напрямом державної політики у сфері туризму. США активно співпрацюють із Всесвітньою туристичною організацією (UNWTO), Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та іншими міжнародними структурами з метою обміну досвідом, гармонізації статистичних стандартів, підвищення якості послуг і забезпечення безпеки подорожей.

Таким чином, система державного регулювання у сфері туризму США поєднує законодавчі, організаційні та маркетингові інструменти, що забезпечують ефективне функціонування галузі. Завдяки співпраці між урядом і приватним сектором, стратегічному плануванню, розвитку цифрових технологій і високим стандартам якості, туристична індустрія США залишається однією з найуспішніших і найвпливовіших у світі.

Діяльність центральних та регіональних органів виконавчої влади у сфері туризму США

Система державного управління у сфері туризму в Сполучених Штатах Америки характеризується поєднанням федерального та децентралізованого регулювання, що забезпечує ефективну взаємодію між національним урядом, органами влади штатів та місцевими туристичними організаціями.

На центральному рівні провідну роль у реалізації державної політики в галузі туризму відіграє Міністерство торгівлі США (U.S. Department of Commerce), у складі якого функціонує Національне управління з туризму та подорожей (National Travel and Tourism Office, NTTO). Цей орган відповідає за збір статистичних даних, аналіз туристичних потоків, розробку стратегічних програм розвитку туризму, а також просування США як туристичного напрямку на міжнародному ринку. NTTO координує співпрацю між федеральними

відомствами, бізнесом і регіональними органами влади з метою забезпечення сталого розвитку туристичної індустрії.

Крім того, важливу роль у просуванні американського туризму за кордоном відіграє корпорація Brand USA, створена у партнерстві держави та приватного сектору. Її діяльність спрямована на маркетингове просування Сполучених Штатів, підвищення їхньої привабливості серед іноземних туристів і стимулювання економічного зростання через розвиток туристичних послуг.

На рівні штатів функціонують департаменти або офіси туризму (State Tourism Offices), які розробляють та реалізують регіональні програми розвитку туризму, з урахуванням природних, культурних та історичних особливостей кожного штату. Вони займаються просуванням місцевих туристичних брендів, організацією подій, ліцензуванням туристичних операторів і готелів, а також розвитком транспортної та рекреаційної інфраструктури.

Місцеві органи влади та муніципальні туристичні агентства активно співпрацюють із приватним сектором у сфері створення туристичних маршрутів, інформаційного забезпечення туристів і підтримки малого бізнесу у сфері гостинності. Така взаємодія сприяє збалансованому розвитку туризму, підвищенню рівня зайнятості та зростанню доходів місцевих громад.

Завдяки ефективній координації між федеральними та регіональними структурами, Сполучені Штати Америки змогли сформувати потужну систему управління туристичною галуззю, яка забезпечує її конкурентоспроможність на світовому ринку, підтримує інновації та сприяє сталому соціально-економічному розвитку.

Організація діяльності туристичних фірм у Сполучених Штатах Америки

У Сполучених Штатах Америки туристичні фірми є важливою складовою економіки сфери послуг і відіграють ключову роль у розвитку внутрішнього та міжнародного туризму. Їхня діяльність організовується переважно на основі ринкових механізмів, проте

державне регулювання забезпечує контроль за якістю послуг, захист прав споживачів і дотримання стандартів безпеки.

На федеральному рівні туристична діяльність не підлягає обов'язковому ліцензуванню, однак туристичні фірми зобов'язані дотримуватися законодавства у сфері торгівлі, транспорту, податків, страхування та захисту прав споживачів. Важливу координаційну функцію виконує Національне управління з туризму та подорожей (National Travel and Tourism Office, NTTO) при Міністерстві торгівлі США, яке здійснює аналітичний моніторинг ринку, розробляє державні рекомендації для туристичних компаній і сприяє їхній участі у міжнародних програмах розвитку туризму.

У багатьох штатах діють власні закони про туристичну діяльність, які можуть передбачати обов'язкову реєстрацію або ліцензування туроператорів і турагентів. Наприклад, у штатах Флорида, Каліфорнія, Гаваї та Вашингтон компанії повинні отримати реєстраційний номер туроператора, надати фінансові гарантії (bond) або страхові поліси, що покривають можливі збитки клієнтів у разі скасування подорожі чи непередбачених обставин. Такі вимоги спрямовані на зміцнення довіри споживачів і забезпечення стабільності туристичного ринку.

Для легального функціонування туристична фірма повинна пройти реєстрацію бізнесу відповідно до законодавства штату, подати документи до Служби внутрішніх доходів (IRS) для отримання податкового номера, а також дотримуватися норм Закону про справедливий торгові практики (Federal Trade Commission Act), який забороняє недобросовісну рекламу та шахрайські дії у сфері туризму.

Особлива увага приділяється страхуванню відповідальності туроператорів та захисту персональних даних клієнтів. Туристичні компанії, які пропонують онлайн-послуги, повинні відповідати вимогам Закону про захист конфіденційності споживачів (Consumer Privacy Protection Act) та забезпечувати безпечну обробку інформації.

Крім того, у США активно розвивається саморегулювання галузі. Багато туристичних компаній є членами професійних

асоціацій, таких як American Society of Travel Advisors (ASTA) або U.S. Travel Association, які встановлюють етичні стандарти діяльності, проводять сертифікацію агентів, організовують навчання персоналу та сприяють формуванню позитивного іміджу американського туризму.

Таким чином, організація діяльності туристичних фірм у США поєднує ринкову свободу підприємництва з державним контролем і професійним саморегулюванням, що забезпечує високу якість туристичних послуг, довіру споживачів та стає зростання туристичної індустрії.

Організація провадження готельного та ресторанного бізнесу у Сполучених Штатах Америки

Готельно-ресторанний бізнес у Сполучених Штатах Америки є однією з найрозвиненіших складових національної економіки та ключовим елементом туристичної індустрії. Сфера розміщення і харчування в США базується на поєднанні ринкових механізмів, державного контролю та саморегулювання галузі, що забезпечує високий рівень якості послуг, дотримання стандартів безпеки і сприяє привабливості країни для туристів з усього світу.

Регулювання діяльності готелів і ресторанів здійснюється на федеральному, штатному та муніципальному рівнях. На загальнодержавному рівні основні вимоги до підприємств сфери гостинності визначаються законами про охорону праці, санітарно-епідемічну безпеку, податкове регулювання, захист прав споживачів і протипожежну безпеку. У кожному штаті діють власні нормативно-правові акти, які встановлюють конкретні правила отримання ліцензій, санітарних дозволів і сертифікатів відповідності для готельних і рестораних закладів.

Отримання дозволу на відкриття готелю чи ресторану передбачає проходження декількох етапів перевірки. Підприємство повинно зареєструватися у відповідному органі місцевої влади, отримати бізнес-ліцензію, дозвіл від санітарно-епідеміологічної служби (Health

Department), а також, у випадку ресторанного бізнесу, алкогольну ліцензію (Liquor License), якщо заклад планує продаж алкогольних напоїв. У деяких штатах додатково потрібен дозвіл від пожежної інспекції (Fire Department), що підтверджує відповідність закладу вимогам безпеки.

На відміну від багатьох країн, у США категоризація готелів не є обов'язковою процедурою, встановленою державою. Її здійснюють незалежні організації та професійні асоціації, серед яких провідну роль відіграють American Automobile Association (AAA) та Forbes Travel Guide. Ці структури проводять добровільну оцінку закладів за системою «зірок» або «діамантів», що визначає рівень комфорту, якість обслуговування, інфраструктуру та додаткові послуги. Такий підхід сприяє конкуренції між підприємствами та стимулює їх до постійного підвищення стандартів сервісу.

Важливе значення у розміщенні туристів мають відомі готельні мережі США — це світові гіганти, як Marriott, Hilton, Hyatt, Four Seasons, Ritz-Carlton, InterContinental, що пропонують різноманітні варіанти від розкішних курортів до бюджетних закладів, представлені на всіх континентах, і є ключовою частиною глобальної індустрії гостинності, що охоплює туризм, відпочинок, бізнес-поїздки та розваги.

Найбільші відомі та популярні як в США так і на міжнародному рівні, які забезпечують житлом основну частку туристів житлом:

- Marriott International: Один із найбільших світових лідерів за кількістю об'єктів та номерів, охоплює безліч брендів (Ritz-Carlton, St. Regis, Sheraton).
- Hilton Worldwide: Історично одна з перших міжнародних мереж, що вийшла з США, з брендами Hilton, DoubleTree, Hampton Inn та ін.
- Hyatt Hotels Corporation: Міжнародна мережа високого рівня, штаб-квартира в Чикаго, заснована в 1957 році.
- Four Seasons Hotels and Resorts: Відомі своїми розкішними готелями та курортами по всьому світу, включаючи Гаваї, Малібу.

Типи мереж:

- Люкс (Luxury): Four Seasons, The Ritz-Carlton, The St. Regis, Mandarin Oriental.
- Середній клас: Marriott, Hilton, Hyatt, Holiday Inn (IHG), Best Western, Quality Inn.
- Бюджетні / Економ: Hampton Inn (Hilton), Quality Inn, Days Inn, Super 8.

У ресторанному бізнесі США також діють високі стандарти якості та санітарії, контроль за якими здійснюють місцеві органи охорони здоров'я. Кожен заклад харчування проходить регулярні санітарні інспекції, результати яких публікуються у відкритому доступі для споживачів. Оцінювання ресторанів зазвичай здійснюється за кількома критеріями — якість їжі, чистота, обслуговування, ціни та атмосфера. Важливу роль відіграють приватні рейтингові системи, такі як Michelin Guide або Yelp Reviews, які впливають на репутацію закладів і формують споживчий попит.

У США також розвинений інститут професійних асоціацій, зокрема American Hotel & Lodging Association (AHLA) та National Restaurant Association (NRA). Ці організації займаються сертифікацією персоналу, розробкою галузевих стандартів, проведенням навчальних програм і просуванням принципів сталого розвитку у сфері гостинності. Завдяки цьому підтримується високий рівень професіоналізму, а працівники готельно-ресторанної галузі мають можливість підвищувати кваліфікацію через спеціальні програми сертифікації.

Значну увагу приділено також екологічним і безпековим аспектам діяльності закладів. Багато підприємств приєднуються до програм «Green Hotels» та «Sustainable Restaurant Association», що передбачають зменшення енергоспоживання, утилізацію відходів, використання місцевих екологічних продуктів і мінімізацію впливу на довкілля.

Отже, організація готельно-ресторанного бізнесу у Сполучених Штатах Америки ґрунтується на поєднанні державного регулювання,

місцевого контролю та добровільної сертифікації, що забезпечує високу якість послуг, безпеку споживачів, інноваційний розвиток галузі та її конкурентоспроможність на світовому ринку.

3. Основні показники розвитку міжнародного туризму у Сполучених Штатах Америки

У 2023 році Сполучені Штати Америки (США) прийняли близько 67 мільйонів міжнародних туристів, що забезпечило країні третє місце у світі за абсолютною кількістю відвідувачів після Франції та Іспанії. У співвідношенні до населення це становить близько 0,2 туриста на одного жителя, що свідчить про високий рівень привабливості США для іноземних мандрівників. Туризм залишається однією з провідних галузей американської економіки, сприяючи розвитку суміжних секторів — транспорту, готельно-ресторанного бізнесу, розваг, торгівлі та сфери послуг.

У 2023 році доходи США від міжнародного туризму становили близько 170 мільярдів доларів США, що дорівнює приблизно 0,7 % від ВВП країни. Цей показник утримує США на першому місці у світі за загальним обсягом доходів від туризму. Основні джерела надходжень формуються завдяки поїздкам ділового характеру, культурно-пізнавальному та рекреаційному туризму. Найпопулярнішими напрямками серед іноземних туристів є Нью-Йорк, Лос-Анджелес, Лас-Вегас, Орlando, Сан-Франциско, Чикаго та Вашингтон, D.C.

Значна частина туристичних потоків до США припадає на відвідувачів з Канади, Мексики, Великої Британії, Японії та Німеччини. Ці країни забезпечують стабільний попит на туристичні послуги, що створює передумови для подальшого розвитку міжнародного туризму.

За прогнозами, у 2028 році кількість міжнародних прибуттів до США може сягнути 80 мільйонів осіб, а доходи від туризму — понад 200 мільярдів доларів США. Це відповідає середньорічному приросту приблизно 3–4 %, що свідчить про стабільне відновлення туристичного сектору після пандемії COVID-19.

Провідну роль у розвитку туристичної індустрії відіграють державні програми підтримки та приватні інвестиції у сферу гостинності. Федеральні та місцеві органи влади сприяють модернізації транспортної інфраструктури, розвитку національних парків, музеїв і культурних об'єктів, а також популяризації США на міжнародному ринку через кампанії Brand USA.

Туристичний потенціал країни базується на різноманітності природних і культурних ресурсів: від національних парків Йеллоустон, Гранд-Каньйон і Йосеміті до визначних мегаполісів із розвиненою культурною, розважальною та подієвою інфраструктурою. США також залишаються провідним центром ділового туризму, приймаючи міжнародні конференції, виставки та форуми.

Підвищення ролі туризму у структурі економіки США можливе завдяки розширенню маркетингових стратегій, розвитку сталого туризму, цифровізації галузі та покращенню умов для міжнародних відвідувачів — зокрема спрощенню візових процедур і вдосконаленню транспортних сполучень.

Отже, Сполучені Штати Америки залишаються одним із світових лідерів у сфері міжнародного туризму. Високі показники прибутків, розвинена інфраструктура та ефективна державна політика сприяють подальшому зростанню туристичного сектору, який відіграє значну роль у зміцненні економіки країни та її позитивного іміджу у світі (табл. 1).

Таблиця 1 — Місце США у світовій та макрорегіональній туристичній структурі за 2023 рік

Кількість прибуттів іноземних туристів, млн (в'їзний туризм)	67,0
Кількість вибуттів громадян країни (виїзний туризм), млн	87,0
Доходи від в'їзного туризму, \$ млрд	170,0
Витрати на виїзний туризм, \$ млрд	135,0
Сальдо туристичного балансу, \$ млрд (доходи — витрати)	+35,0
Туристичне сальдо (в'їзні туристи — виїзні туристи)	Негативне

Отже, Сполучені Штати Америки у 2023 році прийняли близько 67 млн іноземних туристів, отримавши 170 млрд доларів доходу від в'їзного туризму. Водночас громадяни США витратили за кордоном близько 135 млрд доларів, що забезпечило позитивне сальдо туристичного балансу у розмірі 35 млрд доларів США (табл. 2). Незважаючи на те, що кількість виїзних туристів перевищує кількість в'їзних, Сполучені Штати залишаються світовим лідером за обсягами надходжень від міжнародного туризму. Динаміка туристичних потоків — позитивна (рис. 1).

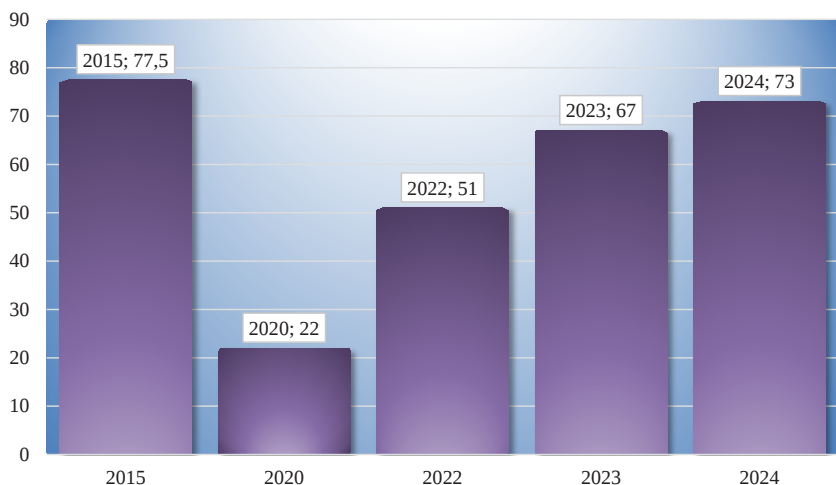

Рисунок 1 — Динаміка туристичних потоків у США

Розвитку туристичного сектору сприяють державні програми просування національного бренду “Brand USA”, інвестиції у транспортну та готельну інфраструктуру, а також зростання інтересу до екологічного, подієвого та культурного туризму. Сполучені Штати залишаються ключовим центром міжнародного туризму у Північній Америці та одним із найприбутковіших туристичних напрямів світу.

Загалом, аналіз динаміки туристичних потоків до США свідчить про успішне відновлення галузі після пандемічного спаду, зростання її внеску у ВВП та створення нових робочих місць. Туристичний сектор відіграє важливу роль у зміцненні позитивного міжнародного іміджу країни, розвитку культурного обміну та підвищенні конкурентоспроможності США на світовому туристичному ринку.

4. Сучасний стан індустрії туризму у Сполучених Штатах Америки

Сполучені Штати Америки є однією з провідних туристичних країн світу, що володіє значним природним, культурним і історичним потенціалом для розвитку туристичної індустрії. Територія країни включає різноманітні екосистеми — від національних парків і гірських масивів до пляжів та пустель — що створює широкі можливості для розвитку екологічного, пригодницького та рекреаційного туризму. Важливим фактором привабливості США для туристів є багата культурна спадщина, яка включає історичні пам'ятки, музеї, традиції місцевих громад, фестивалі та мистецькі заходи.

Попри високий рівень розвитку туристичної сфери, галузь США стикається з певними викликами, такими як сезонні коливання туристичного потоку, високі витрати на внутрішні поїздки для громадян інших країн, необхідність модернізації окремих туристичних об'єктів та підтримання безпеки мандрівників у великих містах. Водночас державні органи та приватні компанії активно реалізують програми підтримки туризму, впроваджують нові технології обслуговування туристів та здійснюють масштабні міжнародні маркетингові кампанії.

Засоби розміщення туристів у США представлені висококласними готелями, мотелями, хостелами, апартаментами та кемпінгами. Основна концентрація готельного бізнесу спостерігається у великих містах, таких як Нью-Йорк, Лос-Анджелес, Чикаго, Майамі та Лас-Вегас. Система категоризації та сертифікації готелів добре розвинена, стандарти «зірковості» та сертифікації відповідають

міжнародним вимогам, що забезпечує високий рівень комфорту та безпеки для туристів.

Ресторанне господарство США також характеризується високою різноманітністю: туристи можуть знайти заклади на будь-який смак та бюджет — від ресторанів високого класу та тематичних кафе до швидкого харчування та локальних їдалень. У великих туристичних центрах рівень сервісу відповідає міжнародним стандартам, тоді як у віддалених районах або національних парках пропозиція обмежена, але доступна для забезпечення базових потреб туристів.

Транспортна інфраструктура США є однією з найрозвиненіших у світі, що забезпечує високу мобільність туристів. Основні види транспорту — авіаційний, автомобільний та залізничний. Авіаційне сполучення охоплює внутрішні та міжнародні маршрути, автомобільна мережа забезпечує доступ до більшості туристичних об'єктів, а залізничні та автобусні перевезення дозволяють комфортно подорожувати між містами та регіонами. Завдяки цьому туристи можуть планувати маршрути різного рівня складності та тривалості, а туристичні компанії пропонують широкий спектр логістичних послуг.

Кількість туристичних фірм у США є значною, вони представлені як великими міжнародними корпораціями, так і невеликими місцевими агентствами. Ці компанії надають комплекс послуг для туристів, включаючи організацію екскурсій, бронювання засобів розміщення, транспортні та супровідні послуги, а також спеціалізовані тури — гастрономічні, культурні, спортивні та пригодницькі. Високий рівень професіоналізму персоналу та наявність сучасних технологій дозволяють забезпечувати якісний сервіс та задовольняти потреби навіть найвибагливіших туристів.

Мотиви туристичних поїздок до США різноманітні: екотуризм і національні парки (Yellowstone, Grand Canyon, Yosemite), культурні та історичні події (музеї, виставки, архітектурні пам'ятки), ділові та освітні поїздки, а також розважальний та пляжний туризм (Флорида, Каліфорнія, Гаваї). Виїзний туризм серед громадян США

відносно високий, однак обмежується економічними факторами та особистими пріоритетами.

До ключових туристичних дестинацій США належать національні парки, великі міста, курортні зони, культурні та історичні об'єкти. Національні парки приваблюють туристів унікальною флорою, фауною та мальовничими ландшафтами, а культурні та історичні об'єкти — багатством спадщини та різноманітним розважальним програм.

Розвиток туристичної індустрії США сприяє створенню мільйонів робочих місць у сфері готельно-ресторанного бізнесу, транспорту, обслуговування туристів, розваг та суміжних галузях. Це також сприяє диверсифікації економіки, залученню інвестицій та підвищенню міжнародного іміджу країни.

Для забезпечення сталого розвитку туристичної сфери США постійно вдосконалюють транспортну та готельну інфраструктуру, впроваджують нові стандарти обслуговування, підтримують професійну підготовку персоналу та стимулюють як внутрішній, так і міжнародний туризм.

Сучасна туристична інфраструктура США активно використовує цифрові технології, які охоплюють усі етапи подорожі. Онлайн-бронювання, мобільні додатки, електронні квитки та віртуальні тури роблять подорожі зручними та доступними. У багатьох туристичних локаціях застосовуються елементи доповненої реальності, що дає змогу відвідувачам глибше зануритися в історичний і культурний контекст місць. Це поєднання технологій і сервісу формує сучасний імідж США як країни інноваційного туризму.

У США також розвивається інклюзивний та волонтерський туризм. Створюються умови для комфортних подорожей людей з обмеженими можливостями, сімей із дітьми та літніх мандрівників. Волонтерські програми сприяють культурному обміну, екологічним ініціативам і підтримці місцевих спільнот. Такий підхід допомагає зробити туризм більш доступним, соціально спрямованим і гармонійним.

Отже, туристична індустрія США є високорозвиненою, диверсифікованою та конкурентоспроможною на світовому рівні, і за рахунок підтримки держави, інноваційних рішень та активного маркетингу продовжує залишатися одним із найпривабливіших туристичних напрямів для мандрівників з усього світу.

5. Тенденції розвитку туристичного ринку США

Ринок туризму у Сполучених Штатах демонструє стабільне зростання та постійні зміни, що відображають високий потенціал індустрії та здатність адаптуватися до нових викликів. Державні органи, зокрема Міністерство внутрішніх справ та Департамент торгівлі, здійснюють координацію розвитку туристичної інфраструктури, ліцензування туристичних агентств і готельних закладів, а також контроль за дотриманням стандартів обслуговування та безпеки туристів. Крім того, США активно реалізують міжнародні маркетингові кампанії для просування туристичних напрямків країни, що позитивно впливає на привабливість індустрії та її видимість на світовій арені.

Підтримка туристичного бізнесу з боку держави та професійних асоціацій є суттєвою. Це включає програми сертифікації готелів і ресторанів, проведення навчальних курсів для персоналу, залучення інвестицій у розвиток туристичної інфраструктури та впровадження інноваційних технологій обслуговування. Разом із цим, приватні туристичні компанії та міжнародні туроператори відіграють важливу роль у формуванні конкурентоспроможного туристичного продукту та пропонують широкий спектр послуг для мандрівників.

Високий попит спостерігається на спеціалізовані види туризму, зокрема екологічні подорожі до національних парків, культурний та освітній туризм, а також волонтерські програми та соціально відповідальні проекти, що сприяє залученню різних груп туристів, включно зі студентами, дослідниками та іноземними мандрівниками. Туристична сфера активно використовує цифрові технології, створюючи онлайн-платформи для бронювання послуг, мобільні

додатки для навігації та безпеки туристів, а також віртуальні тури для віддалених об'єктів. Розвиток цифрової інфраструктури забезпечує зручність, швидкий доступ до інформації та ефективну маркетингову комунікацію як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку.

Сталий та відповідальний туризм стає пріоритетом для багатьох компаній, які приділяють увагу збереженню природних ресурсів, підтримці місцевих культурних практик та мінімізації негативного впливу на довкілля. Водночас партнерство між державними органами та приватними компаніями дозволяє поєднувати інвестиції у готельну інфраструктуру, розробку туристичних маршрутів та покращення транспортних систем із контролем за дотриманням стандартів якості, безпеки та прав споживачів, що забезпечує високий рівень обслуговування та стабільний розвиток туристичної індустрії.

Диверсифікація туристичних продуктів, включаючи класичний екотуризм, культурний відпочинок, пригодницькі подорожі, спортивний, гастрономічний та медичний туризм, дозволяє збільшувати тривалість перебування туристів і доходи індустрії. Створення комплексних туристичних пакетів, що поєднують різні види активностей, сприяє залученню більшої кількості мандрівників та підвищенню конкурентоспроможності країни. Завдяки цим тенденціям туристичний ринок США продовжує зміцнювати свою позицію на світовому ринку, залучати туристів з різних регіонів світу та забезпечувати значний економічний і культурний ефект для країни. Комплексний підхід, що поєднує розвиток інфраструктури, цифрових технологій, сталого туризму, диверсифікацію продуктів та активне партнерство між державним і приватним секторами, дозволяє США залишатися одним із найпривабливіших туристичних напрямків у світі.

Отже, туристичний ринок США продовжує розвиватися у напрямі інноваційності, сталості та глобальної відкритості. Завдяки поєднанню державної підтримки, приватних інвестицій, цифрових технологій і високих стандартів обслуговування країна

формує конкурентоспроможну туристичну екосистему. Такий підхід не лише зміцнює позиції США на світовому ринку, а й сприяє підвищенню рівня зайнятості, розвитку регіонів і зростанню економіки загалом, роблячи Сполучені Штати взірцем ефективного управління туристичною галуззю.

Список використаних джерел

1. Туризм в США. Географія, географія України, країни світу. URL: <http://www.geograf.com.ua/usa/254-usatur> (дата звернення: 14.11.2025).
2. США — Міст-Тур. Головна — Міст-Тур. URL: <https://meest-tour.com.ua/vidpochinok-za-kordonom/ssha.html> (дата звернення: 14.11.2025).
3. Туризм у США стрімко відновлюється: нові рекорди та популярні напрямки у 2025 році. URL: <https://fgritb.knukim.edu.ua/home/news/turyzm-u-ssha-strimko-vidnovliuietsia-novi-rekordy-ta-populiarni-napriamky-u-2025-rotsi.html> (дата звернення: 14.11.2025).
4. Захід США. Перлини Каліфорнії, Невади та Арізони | Феєрія. URL: <https://feerie.com.ua/ua/tours/2522> (дата звернення: 14.11.2025).
5. UNWTO Tourism Highlights. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/book>. (дата звернення: 14.11.2025).
6. UNWTO World Tourism Barometer. URL: <https://www.eunwto.org/loi/wtobarometereng> (дата звернення: 14.11.2025).
7. World Travel & Tourism Council (WTTC). <https://www.unwto.org/member-states> <https://wttc.org> (дата звернення: 14.11.2025).

Ключові слова: *глобальна трансформація, сталий розвиток, розвиток туризму, туристичний ринок, державне регулювання.*